

УДК 332.135(061+477)

Т.В. КАПЛЮЧЕНКО, Національний університет «Одеська юридична академія»

ВНУТРІШНІЙ РИНОК ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ОСОБЛИВОСТІ ТА УКРАЇНСЬКІ ПЕРСПЕКТИВИ

Ключові слова: Європейський Союз, внутрішній ринок, міжнародна економічна інтеграція

Європейська інтеграція відповідає життєво важливим інтересам українського народу, тому сучасна Україна – активний учасник євроінтеграційних процесів. Ці процеси є визначальним чинником як міжнародної діяльності України, так і її внутрішньої політики на тривалу перспективу. Вони зміцнюють безпеку та позитивно впливають на відносини України з усіма державами світу, насамперед – сусідніми [1]. Євроінтеграція не могла вважатися завершеною без України, яка є найбільшою територіально та за кількістю населення європейською країною.

Європейський Союз (ЄС) є унікальним міжнародним утворенням, яке являє собою яскравий приклад успішного політичного та правового співробітництва та економічної інтеграції. Необхідність миру та безпеки в Європі забезпечення європейського економічного та політичного впливу на міжнародній арені, підвищення показників рівня економічного добробуту населення держав-членів ЄС слід розглядати як передумови створення та формування Європейського Союзу. Головною економічною метою створення ЄС стало становлення єдиного європейського внутрішнього ринку для забезпечення вільного руху товарів, осіб, послуг та капіталу [2].

Широкий спектр питань щодо проблематики функціонування внутрішнього ринку ЄС висвітлено у дослідженнях вітчизняних науковців та представників зарубіжних наукових шкіл, а саме: Д. Гарета, Ю.П. Гаряча, І.А. Грицяк, Д. Дайнен, В.М. Кривцова, М.В. Мещанова, В.І. Муравйова, О.А. Решота, В.Г. Шемятен-

кова, Н. Мусиса та ін. Разом із тим, доцільним є аналіз здобутків та недоліків, що надасть Україні членство у європейському інтеграційному об'єднанні, з урахуванням особливостей внутрішнього ринку ЄС, дослідження його структури, принципів діяльності.

Європейські співтовариства спочатку створювалися як організація економічної інтеграції держав. Ступінь такої інтеграції, разом із тим, може бути різною, що підтверджується еволюцією самих Співтовариств.

Економісти виділяють різні стадії інтеграції держав, враховуючи, що кожна така стадія має самостійне значення, і вони не обов'язково змінюють один одного в процесі руху до повного союзу держав:

- зона вільної торгівлі (ЗВТ) або господарська група – держави-члени усувають всі бар'єри, що перешкоджають вільному руху товарів, у взаємній торгівлі, але кожна держава зберігає власне регулювання торговельних відносин з третіми країнами;

- митний союз (МС) – зберігаються всі особливості ЗВТ, але при цьому здійснюється спільна політика щодо третіх країн (в тому числі встановлюється загальний митний тариф у торгівлі з третіми країнами);

- спільний ринок (СР) – зберігаються всі особливості ТС, але при цьому здійснюється вільний рух осіб, послуг і капіталу;

- валютний союз (ВС) – зберігаються всі особливості СР, але при цьому вводиться єдина валюта;

- економічний союз (ЕС) – зберігаються всі особливості ВС, але при цьому додаються єдина валютна і єдина фінансова політики, здійснення яких контролюється спеціально створеним центральним органом;

- політичний союз (ПС) – зберігаються всі особливості ЕС, але при цьому центральний орган не тільки проводить єдину валютну і фінансову політики, а й несе відповідальність перед центральним представницьким органом (парламентом), який може також здійснювати спільну зовнішню політику і політику безпеки;

- повний союз – повна уніфікація економік залучених держав і проведення спільної полі-

тики з метою досягнення соціальної безпеки та справедливого оподаткування доходів [3, с.10–11].

Досить детальний аналіз формування та законодавчого супроводу кожної з стадій трансформації внутрішнього ринку ЄС міститься у навчальному посібнику О.А. Решота «Внутрішній ринок Європейського Союзу та міжнародна економічна інтеграція» [4].

Слід вказати, що Й. Тачинська та О.І. Ільченко не виділяють таку стадію, як політичний союз, хоча її варто враховувати з огляду на важливість її організаційно-правової складової [5, с.7–8].

Договір про заснування Європейського Економічного Співтовариства 1957 року визначає однією з основних цілей даного інтеграційного об'єднання створення спільного ринку, заснованого на вільному русі товарів, осіб, послуг і капіталу [6].

Після прийняття Єдиного Європейського акта 1986 року термін «спільний ринок» був замінений терміном «внутрішній ринок». Стаття 14 Договору про ЄС визначає внутрішній ринок як «простір без внутрішніх кордонів, в якому, згідно з положеннями даного Договору про ЄС (Ніщцький договір), забезпечується вільний рух товарів, осіб, послуг і капіталу» (параграф 2 статті 26 Лісабонського договору). Ці чотири свободи отримали закріплення в окремих положеннях установчого договору:

- статті 25, 28 і 29 (статті 30,34 і 35 Лісабонського договору) щодо товарів;
- стаття 39 (стаття 45 Лісабонського договору) – стосовно працівників;
- стаття 43 (стаття 49 Лісабонського договору) – з питання свободи установи;
- статті 49 і 50 (статті 56 і 57 Лісабонського договору) – стосуються свободи надання та отримання послуг;
- стаття 56 (стаття 63 Лісабонського договору) – закріплює свободу руху капіталу.

Всі ці статті ґрунтуються на принципі «негативної інтеграції» тому, що здійснюють регулювання через заборону на встановлення будь-яких обмежень при реалізації згаданих свобод.

Довгостроковий план Комісії щодо розвитку внутрішнього ринку окреслено в Інформації від 20.11.2007 р. [7]. Європейська комісія має намір вжити необхідних заходів для того, щоб переваги від глобалізації поширювалися на всіх громадян Європейського Союзу, надавали більше прав споживачам, заохочували розвиток малого бізнесу, стимулювали інновації та допомагали зберігати високі соціальні та екологічні стандарти.

Ряд дослідників європейського права не розглядають як тотожні поняття «спільний ринок» і «внутрішній ринок» [8, с.161]. Відповідно до Договору про ЄС внутрішній ринок охоплює чотири свободи і право конкуренції, в той час як загальний ринок включає набагато більше областей інтеграції, серед яких: політика охорони навколишнього середовища, яка в значній мірі координується Євросоюзом; всі загальні політики: загальна торгова політика, загальна політика в галузі сільського господарства, загальна політика в галузі рибальства, загальна транспортна політика; політики розвитку, які через структурні фонди та фонди згуртування забезпечують фінансову допомогу неблагополучним регіонам Євросоюзу; проведення досліджень; загальна система непрямого оподаткування, а також загальні митні збори і збори на товари з третіх країн; загальна торгова політика, включаючи участь ЄС в угодах та діяльності СОТ, підтримка програм в країнах-кандидатах, забезпечення допомоги країнам, що розвиваються [9, с.478].

На сьогоднішній день Лісабонський договір використовує тільки одне поняття – «внутрішній ринок», що, на думку дослідників європейського права, свідчить про перехід до однакової термінології, що відбиває нинішній етап економічної інтеграції.

При створенні внутрішнього ринку та вдосконаленні механізмів його функціонування прийнято виділяти дві основні моделі: 1) децентралізовану модель, засновану на принципах недискримінації, вільного доступу до ринку, а також концепції конкуруючого федералізму; 2) централізовану модель, яка

має на увазі гармонізацію законодавства держав-членів.

Характеристику децентралізованої моделі слід почати з принципів, що лежать в її основі.

Наріжним каменем усіх чотирьох свобод внутрішнього ринку є принцип недискримінації. Даний принцип ґрунтується на статті 12 Договору про ЄС (Ніщцького договору) (стаття 18 Лісабонського договору), яка забороняє будь-яку дискримінацію за ознакою національності. Спираючись на дану норму, Суд сформулював загальний принцип права, відомий як «принцип рівності». При цьому забороні дискримінації за ознакою національності було надано більш широке розуміння, що включає заборону дискримінації за будь-якої підстави. З метою забезпечення свободи руху товарів, осіб, послуг і капіталу визнається неприпустимою як пряма, так і непряма дискримінація. На сьогоднішній день Суд не тільки засуджує будь-яку (пряму або непряму) дискримінацію, але і йде далі, проголошуючи недискримінаційні обмеження суперечать Лісабонському договору в частині регулювання свобод внутрішнього ринку.

До принципу недискримінації близько примикає принцип взаємного визнання (або принцип взаємності). Деякі автори розглядають його як складовий елемент недискримінації [10, с.18]. Зазначений принцип був вперше сформульований у Справі 120/78, відомій як *Cassis de Dijon* [11], в контексті вільного руху товарів. Принцип взаємного визнання зводиться до того, що, якщо товар законно виготовлено та випущено на ринок в одній державі-члені, то він повинен бути допущеним на ринок будь-якої іншої держави-члена, навіть якщо він не відповідає її технічним або іншим вимогам. Обмежити допуск таких товарів на ринок можна тільки з підстав, закріплених у статті 30 Договору про ЄС (стаття 36 Лісабонського договору), а також керуючись обов'язковими вимогами захисту життєво важливих публічних інтересів [12, с.5]. Зазначений принцип є основоположним початком Директиви 2006/123/ЄС від 12.12.2006 р. «Про послуги на внутрішньому ринку».

Наступний принцип отримав умовне найменування принцип «вільного доступу до ринку». Цей принцип знайшов відображення в практиці Суду у Справі *Gebhard*, яке стосується свободи установи, тобто застосування статті 43 Договору про ЄС (стаття 49 Лісабонського договору) [13]. Переваги принципу «вільного доступу до ринку» полягають у тому, що він йде далі в питаннях побудови внутрішнього ринку, усуваючи будь-які неправомірні обмеження в торгівлі. Водночас даний принцип являє собою більш глибоке вторгнення у внутрішню компетенцію держав з регулювання певних відносин, ніж це допустимо на підставі комунітарного права.

Практичне застосування свободи руху товарів, осіб, послуг і капіталу неминує призводить до конкуренції різних національних правових систем, оскільки приватні особи незадоволені політичним, правовим або соціальним середовищем, в якому вони перебувають, можуть переміститись в іншу державу, де умови для них є більш прийнятними. Це стимулює національну владу до розробки більш досконалих, привабливих моделей правового регулювання відповідних відносин. Таке явище відоме як «конкуруючий федералізм», або «конкуренція регулювання».

Результатом процесу «конкуренції регулювання» має стати розробка оптимального, ефективного, інноваційного законодавства, здатного залучити приватних осіб. Разом з тим зазначений процес має і негативні наслідки, оскільки «найбільш привабливий правовий режим» не завжди означає найбільш оптимальний і досконалий правовий режим. Дане явище було досліджено в корпоративному праві на прикладі «синдрому штату Делавер» [14, с.422, 428].

Таким чином, принципи недискримінації, вільного доступу до ринку, а також концепція «конкуруючого федералізму» в їх взаємозв'язку були покладені в основу децентралізованої моделі внутрішнього ринку і нині активно застосовуються в практиці Суду.

Централізована модель в свою чергу пропонує встановити на рівні центральної влади

однаковий набір правил, які повинні застосовуватися до широкого кола відносин. При цьому основними інструментами розвитку є гармонізація та уніфікація права держав-членів. Дана модель породжує ряд проблем. Правова проблема полягає у відсутності у центрального органу достатньої компетенції діяти таким чином з урахуванням основоположних принципів європейського права: субсидіарності та пропорційності. Практична проблема полягає у виробленні уніфікованих стандартів на основі найбільш поширеного підходу в практиці держав-членів або на основі найбільш сучасних, прогресивних підходів. І нарешті, політична проблема полягає в нівелюванні національних відмінностей, втрати переваг, пов'язаних з відповідальністю місцевої влади, що в підсумку може привести до «заморожування ринку» та стагнації законодавства. Таким чином, централізована модель не може застосовуватися в процесі побудови і функціонування внутрішнього ринку Євросоюзу в чистому вигляді.

У Білій книзі передбачалося ліквідувати фізичні, технічні та фінансові перешкоди у взаємній торгівлі держав-членів [15]. Основна проблема ЄС полягала в тому, як реалізувати зазначені заходи в досить стислий проміжок часу з урахуванням того факту, що основні положення Договору про ЄС, які надавали повноваження у згаданій сфері (статті 94 і 308), припускали прийняття рішень на основі одностайності. Єдиний Європейський акт 1986 року допоміг вирішити цю проблему, створивши нову правову основу побудови внутрішнього ринку – ст.95 Договору про ЄС, яка передбачає голосування за принципом кваліфікованої більшості. В даний час дана норма перетворена у ст.114 Лісабонського договору, яка є базовою нормою при гармонізації законодавства в інтересах розвитку внутрішнього ринку. Згідно з параграфом 1 ст.114 Лісабонського договору: «Якщо інше не передбачено Договорами, то нижченаведені положення застосовуються для досягнення цілей, викладених у статті 26. Європейський парламент і Рада, постановляючи відповідно

зі звичайною законодавчою процедурою та після консультацій з Економіко-соціальним комітетом, вживають заходів по зближенню норм законів, постанов та адміністративних актів держав-членів, які присвячені створенню або функціонуванню внутрішнього ринку».

При застосуванні статті 114 Лісабонського договору існує ряд обмежень:

1. Стаття 114 використовується тільки для зближення (гармонізації) норм законів, постанов та адміністративних актів держав-членів.

2. Стаття 114 застосовується тільки, «якщо інше не передбачено Договорами».

Іншими словами, ст.114 являє собою загальне положення, яке підлягає застосуванню при відсутності спеціальних положень. Важливість цього обмеження підкреслюється у Справі *Commission v. Council (VAT)* [16].

Таким чином, основним способом прийняття рішень з питань внутрішнього ринку в даний момент є звичайна законодавча процедура на підставі ст.114 Лісабонського договору, додаткову (субсидіарну) роль відіграє спеціальна законодавча процедура за статтею 115. Проте слід врахувати, що параграф 2 статті 114 Лісабонського договору прямо забороняє застосування основної процедури, закріпленої в параграфі 1 цієї статті, до питань оподаткування та вільного руху осіб, в тому числі щодо прав та інтересів найманих працівників.

У сфері правового регулювання внутрішнього ринку компетенція ЄС не є винятковою, тому всі заходи повинні прийматися відповідно до принципу субсидіарності. Судом, зокрема, зазначається, що принцип субсидіарності застосовується при використанні статті 95 з огляду на те, що її положення не надають виняткової компетенції регулювати економічну діяльність на внутрішньому ринку. Спільнота тільки наділяється певними повноваженнями з метою поліпшення умов для його створення та функціонування [17]. Принцип субсидіарності означає можливість регулювання відносин на рівні ЄС тільки в разі, якщо цілі регулювання не можуть бути досягнуті на рівні національної влади. Якщо

застосування принципу субсидіарності вказує на те, що в цій ситуації повинні бути вжиті заходи на рівні Співтовариства, зазначені заходи повинні повною мірою відповідати принципу пропорційності (вони не повинні виходити за рамки об'єктивно необхідного для досягнення конкретних цілей).

Характерною особливістю ст.114 є надання можливості державам-членам на підставі параграфів 4 і 5 ст.114 ухилитися від реалізації заходів, прийнятих відповідно до пункту 1 цієї статті. Спочатку право на існування було визнано за заходами, які вже діяли в державі на момент гармонізації (параграф 4 ст.114). Параграф 4 статті 114 говорить: «Якщо після прийняття Європейським парламентом та Радою, Радою або Комісією заходів щодо гармонізації, держава-член вважатиме за необхідне залишити в силі національні положення, які є виправданими внаслідок важливих потреб, згаданих у статті 36, або які відносяться до охорони навколишнього або виробничого середовища, то держава-член сповіщає про ці положення Комісію із зазначенням причин збереження їх в силі».

Амстердамський договір також виробив процедуру, якої має притримуватись держава, яка бажає зберегти існуючу або прийняти нову міру, не відповідну проведеній гармонізації. Така держава повинна повідомити Комісію про причини збереження в силі або про причини введення в дію зазначених заходів. З моменту отримання повідомлення Комісія протягом шести місяців повинна схвалити або відкинути відповідне положення національного законодавства, з'ясувавши, «чи не є воно свавільною дискримінацією чи замаскованим обмеженням у торгівлі між державами-членами і не стане воно перешкодою для функціонування внутрішнього ринку». Для вирішення найбільш складних питань і при відсутності небезпеки для життя людини Комісія може пролонгувати цей термін ще на шість місяців з повідомленням зацікавленої держави. Якщо Комісія не виносить рішення протягом встановленого строку, то національні заходи, прийняті відповідно до ст.95 (4) і (5)

(параграфи 4 і 5 ст.114 Лісабонського договору), вважаються схваленими виходячи зі змісту ст.95 (6) (параграф 6 ст.114 Лісабонського договору). При позитивному рішенні Комісії, що санкціонує збережені або введені положення національного законодавства, які містять відступ від заходів щодо гармонізації, Комісія розглядає питання про можливість адаптації національних та гармонізованих заходів, особливо якщо зазначені національні заходи пропонують більш високий рівень захисту в порівнянні з гармонізованими заходами. Дане правило впливає зі ст.95 (7) (параграф 7 ст.114 Лісабонського договору). Стаття 95 (9) (параграф 9 ст.114 Лісабонського договору) передбачає прискорену процедуру винесення справи на розгляд Суду в тому випадку, якщо Комісія або держава-член вважатимуть, що яка-небудь інша держава неправильно використовує повноваження, надані ст.95 (4) і (5) (параграфи 4 і 5 ст.114 Лісабонського договору).

Незважаючи на видиму доступність, дослідники європейського права відзначають, що держави-члени нечасто використовують положення, які створюють правові підстави для правомірних обмежень використання гармонізованих заходів регулювання внутрішнього ринку [18, с.9, 12].

Слід вказати, що внутрішній ринок ЄС також не є виокремленим і закритим. Він постійно знаходиться у динамічній взаємодії і взаємозв'язку з іншими світовими економічними інтеграційними співтовариствами (Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛА-АІ), Співтовариство та спільний ринок країн Карибського басейну (КАРИКОМ), Центральноамериканський спільний ринок (ЦАСР), Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕ-АН), Асоціація регіонального співтовариства Південної Азії (СААРК), в Африці – Економічне співтовариство держав Західної Африки (ЕКОВАС), Південно-Африканська конференція з координації (САДКК), Економічне співтовариство країн регіону Великих озер, Центральнаафриканський економічний союз тощо).

Історичне значення на шляху євроінтеграції нашого українського суспільства має підписання Угоди про асоціацію України з ЄС, яке відбулось у 2014 році. Політичну частину цієї Угоди було підписано 21.03.2014 р. [19, 20], а економічну – 27.06.2014 р. Розділ IV «Торгівля і питання пов'язані з торгівлею» даного документу визначають «Поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі» (ПВЗВТ) Україна–ЄС. ПВЗВТ надасть Україні можливості для модернізації її торговельних відносин та економічного розвитку. Інструментами для цього є відкриття ринків шляхом поступового скасування митних тарифів, надання безмитного доступу в рамках квот, а також масштабна гармонізація українських законів, норм та стандартів з тими, що діють у ЄС у різних прямо або опосередковано пов'язаних із торгівлею секторах [21]. Слід вказати, що поглиблена зона вільної торгівлі передбачає також приведення відповідного регуляторного законодавства України у відповідність із законодавством Євросоюзу, до якого входять також угоди Світової організації торгівлі (СОТ) (гармонізація законодавства) [22, с.275].

На сьогоднішній день здійснено досить багато аналітичних звітів та наукових досліджень стосовно недоліків та переваг євроінтеграційних процесів для України.

Зокрема, экс-міністр економіки України Б. Данилишин зазначає, що за оцінками угоди про ЗВТ, зменшення тарифів на імпорт до ЄС дозволить українським виробникам-експортерам економити 1487 млн євро щорічно. У той же час угода передбачає зниження тарифів на імпорт з країн ЄС на 891 млн євро [23]. При цьому найбільші переваги отримає аграрний сектор: зменшення зборів на продукцію та перероблену продукцію прогнозується на рівні 1330 млн євро та 653 млн євро відповідно. Отже, від підписання угоди Україна отримає збільшення прибутку підприємств майже на 5900 млн євро. Остання цифра не враховує потенційне збільшення частки європейського ринку, що збільшить експорт і слугуватиме подальшим базисом для зовнішньої торгівлі.

Позитивними також є прогнози щодо стабілізації економічного стану країн Європейського союзу. Ці тенденції означають, що попит на споживчі товари у цих країнах зростатиме, а відповідно – і попит на українські товари.

Навіть з урахуванням деяких спірних питань Угоди про асоціацію України з ЄС, інтеграційний вектор розвитку України у європейський простір є незмінним. Реалізація положень щодо ЗВТ, які є інтегрованою складовою Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, має створити необхідні умови для поступової інтеграції ринку України у Спільний ринок ЄС. Положення ЗВТ є юридично зобов'язуючими. Майбутня Всеохоплююча та поглиблена зона вільної торгівлі ґрунтуватиметься на таких принципах [24]:

- відповідність вимогам СОТ;
- поступове досягання чотирьох свобод (рух товарів, послуг, капіталу, частково робочої сили);
- чітке визначення перехідних періодів;
- асиметрія, або відносна взаємність;
- мораторій на введення нових торговельних обмежень.

Таким чином, формування внутрішнього ринку Європейського Союзу знаходиться у взаємозв'язку з формами міжнародної економічної інтеграції та характеризується запровадженням нових законодавчих ініціатив щодо регулювання економіко-політичних питань та жорстких економічних регуляторів із метою досягнення стабільності єдиного внутрішнього ринку.

Практика показує, що саме характер та рівень державного нормування, ступінь державного втручання у приватну економічну діяльність є суттєвим чинником в економічних відносинах України з іншим світом, а відтак, – і в інтеграційних процесах. Активне, «авангардне» використання щодо регулювання «приватно-публічних» відносин засобів інтеграційного регулювання може послужити швидшому доступу України до внутрішнього ринку ЄС. Ефективним інструментом тут має бути, зокрема, створення механізму захисту інтересів приватних осіб, як резидентів так й нерезидентів.

тів України, через судову систему ЄС та механізму прямої дії актів ЄС щодо індивідуальних прав, що підлягають судовому захисту, зокрема, щодо прав резидентів України [25, с.366].

ЛІТЕРАТУРА

1. Рекомендації за підсумками парламентських слухань з питань реалізації державної політики інтеграції України до Європейського Союзу / затв. Постановою Верховної Ради України : від 17.01.2002 р., № 2999 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2999-14/card6#Public>.

2. Решота О. А. Становлення внутрішнього ринку Європейського Союзу: передумови та особливості / О. А. Решота // Демократичне врядування. – 2012. – Вип. 9 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeVr_2012_9_7.pdf.

3. Molle V. The economics of European integration: theory, practice and policy / V. Molle. – 5th edn. Aldershot. Dartmouth, 2006. – PP. 10–11.

4. Решота О. А. Внутрішній ринок Європейського Союзу та міжнародна економічна інтеграція : навч. посіб. / Олена Анатоліївна Решота. – Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2012. – 153 с.

5. Тачинська Й. Право внутрішнього ринку ЄС : навч. посіб. / Й. Тачинська, О. І. Ільченко. – Одеса : ОНЮА, 2005. – 143 с. – (Право ЄС. Правничі студії в Україні: Київ та окремі регіони).

6. Treaty establishing the European Economic Community (1957) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://europa.eu/legislation_summaries/institutional_affairs/treaties/treaties_en_en.htm.

7. Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – A single market for 21st century Europe (COM(2007) 725 final) {SEC(2007) 1517} {SEC(2007) 1518} {SEC(2007) 1519} {SEC(2007) 1520} {SEC(2007) 1521}. – COM/2007/0724 final

8. Право Европейского Союза : учебник для вузов / под ред. С. Ю. Кашкина. – М. : Юристъ, 2004. – 161 с.

9. Kaczorowska A. European Union Law / A. Kaczorowska. – Routledge-Cavendish; L. – N.-Y., 2009. – P. 478.

10. Barnard C. The Substantive Law of the EU. The Four Freedoms / C. Barnard. – Second Edition. – N.-Y. : Oxford University Press, 2007. – P. 18.

11. Case 120/78. Cassis de Dijon. 1979). ECR 649. – Para. 14.

12. The Commission's interpretative Communication on Facilitating the Access of Products to the Market of Other Member States: the Practical Application of Mutual Recognition. OJ. – C 265/1. – 04.11.2003. – P. 2–17.

13. Case C-55/94. Gebhard v. Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano. 11995]. ECR I-4165. – Para. 37.

14. Charny D. Competition among Jurisdictions in Formulating Corporate Law Rules: An American Perspective on the «Race to the Bottom» in the European Communities / D. Charny // Harvard International Law Journal. – 1991. – № 32. – P. 422, 428.

15. Completing the internal market: White Paper from the Commission to the European Council (Milan, 28–29 June 1985). – COM/85/0310 final.

16. Case C-533/03. Commission v. Council (VAT). [2006]. ECR I-1025. – Para. 45.

17. Case C-491/01. Exp. VAT. [2002]. ECR I -11453. – Paras 179.

18. Pescatore P. Some Critical Remarks on the «Single European Act» / P. Pescatore CMLRev. – 1987. – № 24. – P. 9, 12.

19. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535.

20. Розпорядження Президента України «Про підписання політичних положень Угоди

про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони» : від 19.03.2014 р., № 230/2014-рп // Офіційний вісник України. – 2014. – № 25. – Ст. 755.

21. ЄС-Україна: поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/documents/virtual_library/dcfta_guidebook_web.pdf.

22. Гаряча Ю. П. Правові засади внутрішнього ринку Європейського Союзу /

Ю. П. Гаряча // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 1 (10). – С. 275–279.

23. Данилишин Б. Ціна євроінтеграції / Богдан Данилишин // Економічна правда [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/publications/2014/01/10/413940>.

25. Перспективи створення всеохоплюючої та поглибленої зони вільної торгівлі між Україною та ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.carpathia.gov.ua/ua/243.htm>.

Каплюченко Т. В. Внутрішній ринок Європейського Союзу: особливості та українські перспективи / Т. В. Каплюченко // Форум права. – 2014. – № 2. – С. 188–195 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_2_34.pdf

Приділено увагу етапам та особливостям становлення внутрішнього ринку Європейського Союзу. Проаналізовано його структуру та функції. Досліджено особливості правового регулювання відносин, пов'язаних із функціонуванням внутрішнього ринку ЄС. Висвітлено взаємовплив міжнародної економічної інтеграції та внутрішнього ринку ЄС. Окреслено перспективи України на шляху інтеграції на внутрішній ринок ЄС.

Каплюченко Т.В. Внутренний рынок Европейского Союза: особенности и украинские перспективы

Уделено внимание этапам и особенностям становления внутреннего рынка Европейского Союза. Проанализированы его структура и функции. Исследованы особенности правового регулирования отношений, связанных с функционированием внутреннего рынка ЕС. Освещено взаимовлияние международной экономической интеграции и внутреннего рынка ЕС. Определены перспективы Украины на пути интеграции на внутренний рынок ЕС.

Kaplyuchenko T.V. The Internal Market of the European Union: Features and Perspectives for Ukraine

The attention is given to the stages and peculiarities of the EU internal market development. The structure and functions are analyzed. The features of relations regulation connected with functioning of the EU internal market is examined. The article deals with the issue of interaction between international economic integration and the EU internal market. The Perspectives of Ukraine's integration in the EU internal market are determined. The author characterizes the general legal regime of medical drugs as a commodity, and special legal regimes in the field of circulation of drugs which have peculiarities in subject regulation, way of implementation in a particular legal field, and so on.